

Speech ter gelegenheid van de ontvangst van Nederlandse ambassadeurs door de Staten-Generaal, d.d. donderdag 29 januari 2015

Anouchka van Miltenburg, Voorzitter Tweede Kamer

Het gesproken woord geldt

Geachte aanwezigen,

Namens de Staten-Generaal heet ik u van harte welkom in de Tweede Kamer, voor de jaarlijkse ambassadeurslunch. Het is inmiddels een echte traditie, dat we elkaar hier treffen, aan het begin van het nieuwe jaar. Het blijft bijzonder: al die ambassadeurs, even terug op het thuishonk. Het geeft mij de gelegenheid om u, ook voor volgend jaar, succes te wensen met het werk op uw posten. Werk dat voor ons land ontzettend belangrijk is, zo bleek afgelopen jaar eens te meer.

2014 was een bewogen jaar in de internationale politiek; dat hoef ik u niet te vertellen. Sommige analisten spraken van een 'Summer of War'. De ramp met de MH17 heeft onze samenleving, ons land en dus ook onze volksvertegenwoordiging, sinds 17 juli sterk beziggehouden. In de nasleep van de ramp heb ik zelf, samen met heel veel leden uit beide Kamers, bij verschillende gelegenheden contact gehad met de nabestaanden van de slachtoffers.

Het verdriet dat ik heb gezien, was overweldigend. Het leven van zóveel mensen is voorgoed veranderd, door een gewapend conflict waar wij part noch deel aan hadden. Wij zijn ons zeer bewust van het vele en vaak ook zware werk, dat in de afgelopen periode op sommige van uw posten moest worden verricht. De situatie in Oekraïne en de internationale impact van de vliegramp heeft, in ieder geval voor een aantal van u, uw agenda en werk bepaald.

Het is niet moeilijk om te voorspellen, dat de ontwikkelingen in de relatie tussen Rusland en z'n buurlanden ons in 2015 zullen blijven bezighouden. Ook de verslechterende veiligheidssituatie in het Midden-Oosten – met name door de opkomst van IS in Syrië en Irak – voelen we binnen onze eigen landsgrenzen. Dat geldt ook voor de laffe terreuraanslag op het weekblad Charlie Hebdo in Parijs, die onze héle westerse democratie in het hart trof, en de dreiging heel dichtbij bracht.

“Foreign policy is really domestic policy with its hat on”, zei de Amerikaanse politicus Hubert Humphrey ooit [29 juni 1966]. Hij bedoelde daarmee dat buitenlands beleid niet alleen door regeringsleiders of ministeries van Buitenlandse Zaken wordt gemaakt, maar dat internationale politiek vaak rechtstreeks raakt aan thema’s die centraal staan in de binnenlandse politiek, en die alle onderdelen van de overheid bezighouden. Of het nu gaat om de justitiële aanpak van jihadstrijders of de positie van de Nederlandse groente- en fruittelers: de buitenlandse politiek is van invloed op deze, op het eerste gezicht binnenlandse thema’s – en omgekeerd.

Het buitenland kwam in 2014 ook létterlijk op bezoek in Den Haag. In maart, tijdens de succesvolle Nuclear Security Summit, en in november tijdens de Annual Session van de NAVO Parlementaire Assemblee, waarvan ons parlement als gastheer optrad. Vier dagen lang ontvingen wij honderden parlementariërs uit zestig landen in het World Forum, om te discussiëren met de politieke en militaire top van ons land én die van de NAVO, over actuele thema’s van het Atlantisch bondgenootschap. Den Haag was éven de internationale hoofdstad van de parlementaire diplomatie. Wat ons betreft was het een geslaagde generale repetitie voor de parlementaire dimensie van de EU-voorzitterschap, dat Nederland in de eerste helft van volgend jaar zal bekleden.

Het kabinet heeft inmiddels bepaald welke thema's ze wil behandelen, net als het parlement; wij hebben 'energie' en 'mensenhandel' geagendeerd. Maar daar waar het kabinet heeft besloten om de ministeriële raden in Amsterdam te laten plaatsvinden, hebben wij het plan om ónze conferenties in de Ridderzaal te organiseren. Persoonlijk vind ik dat er geen mooiere en betere plek voor is, dan hier in het centrum van onze parlementaire democratie.

Vorig jaar besteedde ik in mijn toespraak al aandacht aan interparlementaire samenwerking, sinds nationale parlementen met het Verdrag van Lissabon een eigenstandige bevoegdheid hebben gekregen om besluitvorming binnen de EU te controleren. Het aankomende EU-voorzitterschap biedt voor het Nederlandse parlement een uitgelezen kans om met zijn 'parlementaire Europawerkwijze' het beste beentje voor te zetten. Wij willen verder kleur geven aan de rol van nationale parlementen, en aan de samenwerking met het Europees Parlement.

In de praktijk van díe samenwerking, is de discussie van 'voor' of 'tegen' Europa inmiddels een gepasseerd station. Het gaat om het besef dat je, ook om tegen te zijn, actief moet zijn. Zowel de Deense Folketing, het Britse House of Lords als de Tweede Kamer hebben onlangs hun eigen werkwijze laten onderzoeken.

Die onderzoeken hebben alle drie geresulteerd in een serie aanbevelingen om de rol van nationale parlementen in EU-besluitvorming te versterken. Dat is niet zo gek, als je je realiseert dat de democratische controle in Europa nog maar in de babyschoenen staat. Het heeft tijd nodig om onze controlerende rol, in een relatief nieuw krachtenveld, vorm en inhoud te geven.

Ik sluit af.

In 2014 is de wereld onomkeerbaar veranderd. Wat de toekomst brengt, is ongewis. Dat geldt voor het hele leven, en dus ook voor de politiek. Wat we wél weten, is dat 2015 voor onze parlementaire democratie in ieder geval één belangrijk hoogtepunt met zich meebrengt; het 200-jarig bestaan van de Staten-Generaal. Ons parlementaire stelsel is geboren uit de grote internationale omwentelingen op het Europese continent, na de periode van de Franse Revolutie en de Napoleontische oorlogen. De internationale politiek heeft ons het systeem gegeven, waarin wij al 200 jaar lang iedere dag opnieuw werken. Wij zijn ons er voortdurend van bewust, dat de debatten die wij voeren en de beslissingen die wij nemen, nog altijd sterk worden beïnvloed door de internationale betrekkingen.

Uw werk en dat van ons is dan ook nauw met elkaar verweven, en het is goed en nodig dat wij elkaar blijven ontmoeten en spreken. Soms is dat in het land waar u gestationeerd bent, als er parlementaire delegaties op werkbezoek komen. En soms is dat in de Staten-Generaal, zoals in deze lange traditie van ambassadeurslunches.

Ik dank u voor uw komst naar ons parlement, uit alle windstreken van de wereld, en wens u veel succes met uw werkzaamheden in 2015.